

FUNDACJA
UNIWERSYTETU ŁÓDZKIEGO

II ŁÓDZKI
PANEL
OBYWATELSKI

PODRĘCZNIK DLA EKSPERTÓW ORAZ INTERESARIUSZY

ILEKROĆ W NINIEJSZYM PODRĘCZNIKU JEST MOWA O:

→ **PANELISTACH**

- rozumie się Panelistów i Panelistki
II Łódzkiego Panelu Obywatelskiego.

→ **MIESZKAŃCACH**

- rozumie się Mieszkańców
i Mieszkanki Łodzi.

→ **EKSPERTACH**

- rozumie się Ekspertów i Ekspertki.

→ **INTERESARIUSZACH**

- rozumie się Interesariuszy
i Interesariuszki.

ISTOTA PANELU OBYWATELSKIEGO I CHARAKTERYSTYKA PODMIOTÓW W NIM UCZESTNICZĄCYCH

Panel Obywatelski jest nową formą aktywnego udziału obywateli w zarządzaniu miastem, w którym mieszkańcy poprzez deliberację (rozważanie, debatowanie, prezentowanie i konfrontowanie stanowisk), zabierają głos i wypracowują rozwiązania w ważnych obszarach funkcjonowania miasta (również państwa). Panel Obywatelski oddaje ideę miasta współtworzonego przez obywateli, którzy współuczestniczą w jego życiu i współdecydują o nim. Odpowiada on na konkretne potrzeby i problemy miasta, których rozwiązań poszukują sami mieszkańcy, dyskutując i wspólnie wypracowując rozwiązania (rekomendacje).

Istotą Panelu Obywatelskiego jest wskazanie przez losowo wyłonioną grupę obywateli – mieszkańców miasta, konkretnych działań niezbędnych do podjęcia przez władze miasta w wybranym temacie Panelu. Jego tematyka dostosowana jest do potrzeb miasta i jego mieszkańców, często inicjowana jest przez samych mieszkańców. W pierwszym etapie prac następuje zdefiniowanie zakresu tematyki Panelu Obywatelskiego, następnie zaprasza się mieszkańców do zgłoszenia udziału w Panelu. Wśród kandydatów na Panelistów w drodze losowania z uwzględnieniem odpowiednich kryteriów: tj. wiek, płeć, miejsce zamieszkania, poziom wykształcenia, wybrana zostaje grupa reprezentatywna dla całego miasta tzw. "miasto w pigułce". Wylosowani Paneliści uczestniczą w trzech spotkaniach edukacyjnych oraz dwóch deliberacyjnych, podczas których zdobywają niezbędną wiedzę z zakresu tematu realizowanego Panelu, a następnie wspólnie poszukują rozwiązań poprzez:

- zgłaszanie i dyskusowanie innowacyjnych pomysłów;
- wskazanie możliwości zastosowania tradycyjnych rozwiązań w sposób niekonwencjonalny;
- weryfikowanie i rozwijanie pozyskanej wiedzy oraz zaproponowanie kompleksowych rozwiązań na rzecz poprawy sytuacji w obszarze tematycznym Panelu.

Efektom panelu jest przekazanie władzom miasta wypracowanych podczas spotkań rekomendacji, konkretnych działań, niezbędnych do wdrożenia w mieście dla osiągnięcia zamierzonego celu, który był przedmiotem Panelu.

W procesie organizacji i realizacji panelu obywatelskiego kluczowe są następujące podmioty:

ZAMAWIAJĄCY

– określa tematykę Panelu Obywatelskiego (w tym przypadku: Miasto Łódź (dalej: UMŁ)).

REALIZATOR

– instytucja koordynująca prace związane z przygotowaniem organizacyjno-merytorycznym Panelu (w tym przypadku: Fundacja Uniwersytetu Łódzkiego z siedzibą w Łodzi).

PANELIŚCI

– mieszkańcy Łodzi wyłonieni w drodze losowania do czynnego uczestnictwa w panelu, tj. udziału w spotkaniach edukacyjnych i deliberacyjnych, wypracowujący rekomendacje w temacie panelu.

PANELIŚCI REZERWOWI

– mieszkańcy Łodzi wyłonieni w drodze losowania do biernego uczestnictwa w panelu, a w przypadku niemożności uczestnictwa któregoś z Panelistów zastąpienia go w pracy w ramach uczestnictwa czynnego.

INTERESARIUSZE

– pojedyncza osoba bądź grupa osób (formalna i nieformalna) i/lub instytucja, przedstawiająca swoje stanowisko podczas spotkań w trakcie Panelu, których działalność dotyczy tematyki panelu.

EKSPERCI

– osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w dziedzinie objętej zakresem tematycznym Panelu, które prezentują zagadnienia tworzące jego zakres tematyczny. Ekspertami mogą być przedstawiciele środowiska naukowego bądź osoby posiadające doświadczenie praktyczne w tematyce Panelu.

FACYLITATORZY

– osoby wspierające Panelistów w pracy nad zagadnieniami panelu, moderujące dyskusje i organizujące pracę w grupach warsztatowych, interweniujące w sytuacjach problemowych; osoby te nie są zaangażowane merytorycznie i pozostają neutralne w temacie Panelu.

W PANELU WEZMĄ UDZIAŁ PRZEDSTAWICIELE URZĘDU MIASTA ŁÓDZI, KTÓRYCH ZADANIEM BĘDZIE:

- > wprowadzenia Panelistów w kontekst rozważanego tematu tj. aktualnej sytuacji miasta w wybranym obszarze oraz dostarczenie danych i informacji dotyczących omawianych tematów podczas spotkań edukacyjnych;
- > zabieranie głosu i aktywny udział podczas spotkań edukacyjnych jak i deliberacyjnych oraz udzielanie odpowiedzi na pytania Panelistów;
- > opiniowanie rekomendacji poprzez określenie realnych możliwości ich wdrożenia.

W Polsce panel obywatelski jest nową formą partycypacji społecznej i nie posiada umocowania w aktualnie obowiązujących przepisach prawa. II Łódzki Panel Obywatelski czerpie z doświadczeń paneli zrealizowanych w polskich i zagranicznych miastach oraz porad obywatelskich na poziomie kraju, a przede wszystkim z doświadczeń I Łódzkiego Panelu Obywatelskiego.

II ŁÓDZKI PANEL OBYWATELSKI

- CELE, TEMATYKA PANELU ORAZ METODY PRACY

Tematem przewodnim II Łódzkiego Panelu Obywatelskiego jest podjęcie działań zmierzających do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych przyczyniających się do obserwowanej zmiany klimatu. Głównym celem Panelu jest wypracowanie rekomendacji odpowiadających na pytanie: W jaki sposób zredukować szkodliwą emisję gazów cieplarnianych na terenie Łodzi o 55% do 2030 roku? Przygotowania i realizacja II Łódzkiego Panelu Obywatelskiego trwają od października 2022 roku i zakończą się w maju 2023 roku.

CELEM SZCZEGÓŁOWYM PANELU JEST:

- wskazanie rozwiązań realnych do wdrożenia w mieście, które przyniosą wymierne korzyści dla miasta i jego mieszkańców,
- budowanie społeczeństwa świadomego ekologicznie i zaangażowanego w życie miasta.

SPOTKANIA OBEJMOWAĆ BĘDĄ PROBLEMATYKĘ:

1. Głównych zagrożeń wywołanych emisją gazów cieplarnianych w Łodzi, i ich wpływ na zdrowie mieszkańców i jakość życia w mieście.
2. Nowoczesnych rozwiązań mających na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w Łodzi i poprawę jakości powietrza w mieście, w tym m.in:
 - oszczędzania i racjonalizacji zużycia energii oraz wykorzystania różnych źródeł energii (w tym OZE) w mieście i gospodarstwach domowych oraz poprawy efektywności energetycznej,
 - gospodarki odpadami tj. ograniczenia produkcji odpadów, segregacji i recyklingu oraz rozwijania gospodarki obiegu zamkniętego (GOZ),
 - użytkowania i roli terenów związanych z zielenią miejską w ograniczaniu skutków zanieczyszczeń i poprawy jakości życia.

- budownictwa i jego modernizacji,
- transportu indywidualnego i publicznego,
- świadomości społeczeństwa w podejmowanych działaniach i decyzjach,
- wykorzystania zróżnicowanych źródeł finansowania ekoinnowacyjnych rozwiązań w mieście i w gospodarstwach domowych.

Podejmowana tematyka Panelu służyć będzie sformułowaniu rekomendacji dla Prezydenta Miasta Łodzi na rzecz budowania neutralności klimatycznej Łodzi, poprawy jakości powietrza w mieście oraz warunków zdrowotnych mieszkańców.

Paneliści uczestniczą w 5 sobotnich spotkaniach edukacyjnych i deliberacyjnych w okresie marzec–kwiecień 2023 r. Cykl spotkań jest podzielony na dwie integralne części: edukacyjną i dyskusyjną i realizowany według następującego harmonogramu:

DATA SPOTKANIA	CHARAKTER SPOTKANIA	BLOK TEMATYCZNY SPOTKANIA	ZAKRES TEMATYCZNY SPOTKANIA
11.03.2023	edukacja	Identyfikacja problemu oraz konsekwencje nadmiernej emisji gazów cieplarnianych. Wprowadzenie do panelu.	Temat 1. Gazy cieplarniane – diagnoza stanu i rozpoznanie problemu w Łodzi Temat 2. Emisja gazów cieplarnianych – konsekwencje dla miasta i jego mieszkańców
18.03.2023	edukacja	Ograniczanie emisji gazów cieplarnianych: w kierunku miasta neutralnego klimatycznie – przegląd dobrych praktyk	Temat 3. Transport w mieście Temat 4. Gospodarka odpadami w mieście
25.03.2023	edukacja	Ograniczanie emisji gazów cieplarnianych: w kierunku miasta neutralnego klimatycznie – przegląd dobrych praktyk	Temat 5. Budownictwo w mieście Temat 6. Energetyka w mieście
15.04.2023	deliberacja	Wypracowanie rozwiązań	Wszystkie tematy
22.04.2023	deliberacja	Dyskusja i głosowanie nad rekomendacjami	Wszystkie tematy

Każde spotkanie trwać będzie ok. 6–8 godzin wraz z dwiema przerwami (kawową oraz obiadową). W ramach spotkań odbywać się będą sesje wystąpień wprowadzających oraz wystąpień Ekspertkich, Interesariuszy i Przedstawicieli Miasta. Ważną częścią Panelu będzie sesja pytań i odpowiedzi, podczas której Paneliści osobiście będą mogli uzupełnić swoją wiedzę konfrontując ją z Ekspertami, Interesariuszami i Przedstawicielami miasta. Ta część Panelu będzie miała formę moderowanej dyskusji z Panelistami, której zwieńczeniem będzie podsumowanie spotkania. Ponadto zaplanowano możliwość poszerzania wiedzy i informacji w ramach konsultacji z Ekspertami, Interesariuszami oraz pracownikami UMŁ.

Celem wszystkich spotkań edukacyjnych jest nabywanie i pogłębianie wiedzy przez Panelistów w zakresie tematyki Panelu oraz rozwijanie świadomości ekologicznej i aktywności obywatelskiej niezbędnej dla przeprowadzenia pełnego procesu deliberacji. Efektem spotkań edukacyjnych będzie zbiór materiałów, stanowiących kompendium wiedzy z zakresu tematyki Panelu, udostępnionych na stronie internetowej Panelu.

TRZY SPOTKANIA EDUKACYJNE ZORGANIZOWANE BĘDĄ WEDŁUG SCHEMATU:

ETAPY KAŻDEGO Z TRZECH SPOTKAŃ CHARAKTER SPOTKANIA	SZACOWANY CZAS
Wprowadzenie do spotkania	5 – 10 min.
Wprowadzenie Eksperta (Ekspertów) – prezentacja tematu	55–60 min.
Głos Interesariuszy	25–30 min.
Głos Przedstawiciela (Przedstawicieli) miasta	5–10 min.
Dyskusja moderowana z Panelistami – sesja pytań i odpowiedzi do Ekspertów, Interesariuszy, Przedstawicieli miasta	20–30 min.
PRZERWA KAWOWA	20 – 30 MIN.
Wprowadzenie Eksperta (Ekspertów) – prezentacja tematu	55–60 min.
Głos Interesariuszy	25–30 min.
Głos Przedstawiciela (Przedstawicieli) miasta	5–10 min.
Dyskusja moderowana z Panelistami – sesja pytań i odpowiedzi do Ekspertów, Interesariuszy, Przedstawicieli miasta	20–30 min.
Podsumowanie spotkania	10–15 min.
PRZERWA OBIADOWA	30 – 40 MIN.
Spotkanie fakultatywne – konsultacje, wymiana informacji, dyskusja	30 min.

Dwa spotkania deliberacyjne poświęcone będą wypracowaniu rozwiązań i rekomendacji w zakresie redukcji szkodliwych gazów cieplarnianych (praca warsztatowa metodą Word Cafe) ich prezentacji oraz priorytetyzacji poprzez głosowanie. Propozycje potencjalnych rozwiązań – rekomendacji zgłaszać będą Paneliści na podstawie informacji i przykładów dobrych praktyk pozyskanych od Ekspertów, Interesariuszy i Przedstawicieli miasta.

PLAN SPOTKAŃ DELIBERACYJNYCH:

SPOTKANIE DELIBERACYJNE 1	SZACOWANY CZAS
Wprowadzenie do spotkania	5–10 min.
Praca w 4 grupach przy 4 stolikach podejmujących poszczególne tematy: Transport w mieście (stolik 1), Gospodarka odpadami w mieście (stolik 2), Budownictwo w mieście (stolik 3), Energetyka w mieście (stolik 4)	55–60 min.
PRZERWA KAWOWA	25–30 MIN.
Prezentacja i dyskusja wypracowanych rozwiązań w poszczególnych obszarach	5–10 min.
OBIAD	20–30 MIN.
SPOTKANIE DELIBERACYJNE 2	SZACOWANY CZAS
Wprowadzenie do spotkania	5–10 min.
Katalog rozwiązań – dyskusja na temat zalet i wad proponowanych rozwiązań oraz możliwości i ograniczeń wdrażania (cz. I) Transport w mieście (stolik 1), Gospodarka odpadami w mieście (stolik 2), Budownictwo w mieście (stolik 3), Energetyka w mieście (stolik 4)	55–60 min.
PRZERWA KAWOWA	25–30 MIN.
Katalog rozwiązań – dyskusja na temat zalet i wad proponowanych rozwiązań oraz możliwości i ograniczeń wdrażania (cz. II)	5–10 min.
Głosowanie nad wskazanymi rekomendacjami	30–35 min.
PRZERWA OBIADOWA	20–30 MIN.
Prezentacja wyników głosowania i podsumowanie II Łódzkiego Panelu Obywatelskiego	20–30 min.

Podczas prac warsztatowych (spotkania deliberacyjne) Panelistom zapewni-
ona będzie praca w grupach roboczych o podobnej liczebności.

ROLA EKSPERTÓW

ZADANIA EKSPERTÓW W RAMACH II ŁÓDZKIEGO PANELU OBYWATELSKIEGO SĄ NASTĘPUJĄCE:

1. Przygotowanie konspektu (fiszki) zajęć – proponowanej struktury i zakresu tematycznego wystąpienia eksperckiego (zagadnień).
2. Przygotowanie wystąpienia i prezentacji (Power Point, min. 20 slajdów na ustalonym szablonie, czas prezentacji maks. 1 h) na 2 tygodnie przed planowanym terminem spotkania, w celu weryfikacji prezentowanych treści przez Realizatora (kontrolowanie procesu, ale nie cenzurowanie wystąpień) i możliwości zapoznania się z materiałami tłumaczom języka migowego.
3. Przekazanie Panelistom rzetelnej wiedzy w zakresie realizowanego tematu wraz z prezentacją aktualnych danych w sposób możliwie zobiektywizowany.
4. Realizacja wystąpienia przeprowadzona musi być w sposób zrozumiały i czytelny i uwzględniać zróżnicowany poziom wykształcenia i wiedzy Panelistów.
5. Uwzględnienie w wystąpieniu i prezentacji przeglądu dobrych praktyk i rozwiązań z zakresu omawianego tematu oraz wskazanie ich zalet i wad (możliwości i ograniczeń prezentowanych wdrożeń) oraz kosztów i korzyści ich realizacji.
6. Udzielanie odpowiedzi na pytania Panelistów w trakcie spotkania oraz podczas konsultacji edukacyjnych z Panelistami do 30 minut po zakończonych blokach spotkania edukacyjnego.
7. Przygotowanie w okresie do 3 dni po zakończeniu spotkania w formie pisemnej materiałów zawierających streszczenie wystąpienia, w tym opisu dobrych praktyk i odpowiedzi na pytania Panelistów (ok. 5 stron tekstu, w tym zdjęcia, wykresy, według wyznaczonych standardów technicznych).
8. Pisemne opiniowanie propozycji rekomendacji, w kontekście redukcji o 55% emisji gazów cieplarnianych na terenie Łodzi do 2030 r., szczególnie pod względem formalno-prawnym, merytorycznym i finansowym oraz możliwości ich wdrożenia w mieście.
9. Uczestnictwo w pierwszym spotkaniu deliberacyjnym.

WSKAZÓWKI DO WYSTĄPIENIA:

- > Wystąpienia jako prezentacja podejmowanych zagadnień powinna uwzględniać zróżnicowanie grupy Panelistów pod względem wieku, wykształcenia i posiadanej wiedzy.
- > Zakres merytoryczny wystąpienia musi obejmować z jednej strony perspektywę specyficznych uwarunkowań i potrzeb Łodzi i jej mieszkańców, z drugiej zaś kluczowych uwarunkowań krajowych i dokumentów prawnych krajowych i unijnych.
- > W przygotowanej prezentacji i materiałach należy unikać specjalistycznego, naukowego i branżowego języka.
- > Preferowane jest wykorzystanie metod aktywizujących Panelistów poprzez wykorzystanie nowoczesnych metod i narzędzi do przekazywania wiedzy (np.: Mentii, Kahoot).
- > Wystąpienie Eksperta powinno być tak poprowadzone, aby zachęcić Panelistów do pogłębienia i poszerzenia wiedzy oraz zapoznania się i przeanalizowania udostępnionych dodatkowo materiałów.

POZOSTAŁE KWESTIE:

- > Eksperti są zobowiązani do przestrzegania programu Panelu oraz umowy z Realizatorem.
- > Lista Ekspertów Panelu wraz z opisem doświadczenia naukowego bądź doświadczenia praktycznego w tematyce Panelu będzie udostępniona na stronie internetowej Panelu.
- > Materiały przekazane przez Ekspertów udostępniane są Panelistom na stronie internetowej Panelu jako zbiór materiałów stanowiących kompendium wiedzy.
- > Wystąpienia są transmitowane na żywo oraz nagrywane i będą publicznie dostępne.

ROLA INTERESARIUSZY

Interesariuszem (stroną) jest np. urząd czy instytucja publiczna, organizacja pozarządowa, organizacja branżowa, grupa nieformalna, którego działalność, potrzeby i problemy są związane z tematyką Panelu lub które mają bezpośredni wpływ na kwestie poruszane podczas Panelu.

Podczas II Łódzkiego Panelu Obywatelskiego interesariuszem mogą być np. jednostka podlegająca Miastu Łodzi, organizacja pozarządowa, porozumienie deweloperów, zarządcy budynków, spółdzielnie mieszkaniowe, miejsca aktywności, przedstawiciele grup zawodowych, podmioty gospodarcze z branży energetyki, budownictwa i gospodarki odpadami lub grupy nieformalne.

ZADANIA INTERESARIUSZY W RAMACH II ŁÓDZKIEGO PANELU OBYWATELSKIEGO SĄ NASTĘPUJĄCE:

1. Przygotowanie konspektu (fiszki) zajęć – proponowanej struktury i zakresu tematycznego wystąpienia (zagadnień) – faza naboru.
2. Przygotowanie wystąpienia (maksymalnie 2 strony) bądź prezentacji (Power Point, maks. 5 slajdów na ustalonym szablonie) na 2 tygodnie przed planowanym terminem spotkania edukacyjnego, w celu weryfikacji prezentowanych treści przez Realizatora (kontrolowanie procesu, ale nie cenzurowanie wystąpień) i możliwości zapoznania się z materiałami przez tłumaczy języka migowego.
3. Wystąpienie podczas Panelu (maks. 8 min.). Istnieje także możliwość przekazania materiałów edukacyjnych bez wystąpień. Realizator udostępni je Panelistom.
4. Uwzględnienie w wystąpieniu bądź prezentacji przeglądu dobrych praktyk i rozwiązań z omawianego tematu oraz wskazanie ich zalet i wad (możliwości i ograniczeń prezentowanych wdrożeń) oraz kosztów i korzyści ich realizacji.
5. Udzielanie odpowiedzi na pytania Panelistów w trakcie spotkania oraz indywidualne konsultacje z Panelistami do 30 minut po zakończonych blokach spotkania edukacyjnego.
6. Przygotowanie skróconego opisu prezentowanych zagadnień w okresie do 3 dni po zakończeniu spotkania, odpowiedzi na pytania etc. (ok. 3 stron tekstu, w tym zdjęcia, wykresy, według wyznaczonych standardów technicznych).

WSKAZÓWKI DO WYSTĄPIENIA:

- > W przygotowanej prezentacji/materiałach, wystąpieniu należy unikać nadmiaru informacji oraz używać prostego języka (bez specjalistycznego, branżowego słownictwa). Prezentowane materiały winny być konstruowane w myśl zasady "od ogółu do szczegółu", czyli obejmować najpierw najważniejsze kwestie, a następnie bardziej szczegółowe informacje oraz krótkie podsumowanie wystąpienia wraz z głównymi wnioskami.
- > Realizacja wystąpienia przeprowadzona musi być w sposób zrozumiały, czytelny i uwzględniać zróżnicowany poziom wykształcenia i wiedzy Panelistów.
- > Prezentowane przez interesariuszy stanowisko nie musi być neutralne, istnieje możliwość przedstawienia własnego stanowiska i własnych poglądów, bez wchodzenia w ostrą dyskusję z uczestnikami Panelu.
- > Lista Interesariuszy Panelu wraz z opisem charakterystyki w tym doświadczenia w tematyce panelu (5-10 zdań) publikowana jest na stronie internetowej Panelu.
- > Materiały przekazane przez Interesariuszy udostępniane są Panelistom na stronie internetowej Panelu jako zbiór materiałów stanowiących kompendium wiedzy.
- > Interesariusz powinien być w stałym kontakcie z Realizatorem w przypadku jakiegokolwiek pytań i wątpliwości.

POZOSTAŁE KWESTIE:

- > Interesariusze są zobowiązani do przestrzegania programu Panelu. Wystąpienia są transmitowane na żywo oraz nagrywane i będą publicznie dostępne.
- > Interesariusze nie otrzymują wynagrodzenia za swoje wystąpienia.
- > Kolejność wystąpień jest losowana lub ustalana przez Realizatora, jeżeli ma to wpływ na odpowiednią spójność spotkania.
- > Interesariusze mogą przekazać Panelistom swoje uwagi i propozycje rekomendacji.
- > Nie selekcjonuje się Interesariuszy: celem jest umożliwienie zaprezentowania stanowisk możliwie szerokim i zróżnicowanym grupom interesów. W przypadku wielu zgłoszeń czas wystąpień może zostać skrócony z 8 do 5 minut. W przypadku zgłoszeń od podobnych grup interesariuszy (np. 8 wystąpień firm deweloperskich i tylko 1 prezentacja ze strony kierowców) Realizator zasugeruje możliwość integracji wystąpień i wybór jednego przedstawiciela. W ostateczności i w przypadku braku porozumienia Realizator może podjąć decyzję o selekcji wystąpień na podstawie możliwie obiektywnych kryteriów.

WYSTĄPIENIA SĄ TRANSMITOWANE NA ŻYWO ORAZ NAGRYWANE I BĘDĄ PUBLICZNIE DOSTĘPNE.

FUNDACJA
UNIwersytetu Łódzkiego

**II ŁÓDZKI
PANEL
OBYWATELSKI**

**KONTAKT
Z REALIZATOREM:**

Fundacja Uniwersytetu Łódzkiego

ul. Matejki 34a tel.: 508 390 709
90-237 Łódź e-mail: panel@uni.lodz.pl

